

Barnpornografibrottet (vilande grundlagsbeslut)

Sammanfattning

I betänkandet anmäls för slutligt beslut vilande förslag till lagar om ändring i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Förslaget innebär en ändring av de bestämmelser i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen som undantar barnpornografiska bilder från dessa grundlagars tillämpningsområden. Tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen ska enligt förslaget inte tillämpas på pornografiska bilder av personer vars pubertetsutveckling inte är fullbordad eller som är under 18 år.

Ändringarna i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Utskottet föreslår att riksdagen slutligt antar det vilande förslaget till lagar om ändring i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Vidare behandlas regeringens förslag i proposition 2009/10:70 Barnpornografibrottet till lag om ändring i brottsbalken (förslag 2). Förslaget innebär att det straffbara området utvidgas för den form av barnpornografibrott som består i att skildra barn i pornografiska bilder. Gärningsformen kommer därigenom att utan nuvarande begränsning omfatta alla fall av skildring av fullt pubertetsutvecklade barn under 18 år.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Bakgrund	4
Vilande förslag	4
Följdlagstiftning	4
Utskottets överväganden	5
Vilande förslag till lagar om ändring i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen	5
Följdlagstiftning	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Vilande förslag	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 2</i>	
Vilande lagförslag	8
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens lagförslag	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen

Riksdagen antar slutligt det vilande förslaget i bilaga 2 till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen och lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen.

2. Följdlagstiftning

Riksdagen antar regeringens förslag i bilaga 3 till lag om ändring i brottsbalken.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:70 punkt 2.

Stockholm den 16 november 2010

På konstitutionsutskottets vägnar

Peter Eriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Eriksson (MP), Per Bill (M), Peter Hultqvist (S), Andreas Norlén (M), Helene Petersson i Stockaryd (S), Lars Elinderson (M), Billy Gustafsson (S), Karl Sigfrid (M), Phia Andersson (S), Karin Granbom Ellison (FP), Hans Hoff (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Hans Ekström (S), Kajsa Lunderquist (M), Tuve Skånberg (KD), Jonas Åkerlund (SD) och Mia Sydow Mölleby (V).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Grundlag stiftas enligt 8 kap. 15 § första stycket regeringsformen genom två likalydande riksdagsbeslut. Det andra beslutet får enligt bestämmelsen inte fattas förrän det efter det första beslutet har hållits val till riksdagen i hela riket och den nyvalda riksdagen har samlats.

Konstitutionsutskottet ska enligt 3 kap. 14 § riksdagsordningen för slutligt beslut anmäla till kammaren vilande beslut i ärenden angående grundlag eller riksdagsordningen.

Vilande förslag

Riksdagen beslutade den 20 maj 2010 (bet. 2009/10:KU34, prot. 2009/10:122) att som vilande anta de förslag till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen och lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen som lagts fram i regeringens proposition 2009/10:70 Barnpornografibrottet.

Det vilande förslaget finns i sin helhet intaget i *bilaga 2*.

Följdlagstiftning

I proposition 2009/10:70 Barnpornografibrottet föreslås bl.a. att riksdagen antar det förslag till lag om ändring i brottsbalken (förslag 2) som lagts fram i propositionen.

Regeringens lagförslag finns i *bilaga 3*.

Enligt utskottets mening hade regeringens förslag 2 till lag om ändring i brottsbalken ett sådant samband med de föreslagna grundlagsändringarna att det borde antas först i samband med att riksdagen slutligt antar förslagen till grundlagsändringar. Utskottet föreslog därför i betänkandet 2009/10:KU34 att behandlingen i denna del skulle skjutas upp till riksmötet 2010/11. Riksdagen beslutade den 20 maj 2010 i enlighet med utskottets förslag (prot. 2009/10:122).

Övriga förslag, däribland regeringens förslag 1 till lag om ändring i brottsbalken i regeringens proposition 2009/10:70, antogs med vissa ändringar av riksdagen den 20 maj 2010 (prot. 2009/10:122). Till följd av detta fick 16 kap. 10 a § brottsbalken en ny lydelse den 1 juli 2010 (SFS 2010:399). I regeringens förslag (se bilaga 3) överensstämmer vänsterspartens lydelse med den nu gällande lydelsen.

Utskottets överväganden

Vilande förslag till lagar om ändring i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen slutligt antar det vilande förslaget till lagar om ändring i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Förslagets innebörd i korthet

Det vilande förslaget till lagar om ändring i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen innebär ändringar i bestämmelserna i 1 kap. 10 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 13 § yttrandefrihetsgrundlagen som undantar barnpornografiska bilder från dessa grundlagars tillämpningsområden. Tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen ska enligt förslaget inte tillämpas på pornografiska bilder av personer vars pubertetsutveckling inte är fullbordad eller som är under 18 år. Förslaget innebär att gränsdragningen inte längre, vad avser skildringsfallen, kommer att avgöras enbart på grundval av bildinnehållet utan att även andra omständigheter kan vara avgörande för om bilden är grundlagsskyddad eller inte.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Utskottets anmälan och yttrande

Under 2009/10 års riksmöte har riksdagen som vilande antagit de förslag till lagar om ändring i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen som redovisats i det föregående. Genom detta betänkande anmäls nu det vilande beslutet till kammaren för slutligt beslut.

Med hänvisning till vad utskottet anförde vid ärendets första behandling föreslår utskottet att riksdagen slutligt antar förslaget.

Följdlagstiftning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken.

Regeringens förslag

I proposition 2009/10:70 Barnpornografibrottet föreslår regeringen en ändring i brottsbalken (förslag 2) som innebär att det straffbara området utvidgas för den form av barnpornografibrott som består i att skildra barn i pornografiska bilder. Det straffbara området ska i skildringsfallet omfatta bilder av personer vars pubertetsutveckling inte är fullbordad eller som är under 18 år (16 kap. 10 a § brottsbalken). För straffbar skildring av en fullt pubertetsutvecklad person under 18 år ska det därmed inte längre krävas att åldern framgår av bilden eller omständigheterna i övrigt.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Utskottets ställningstagande

Vid behandlingen under föregående riksmöte av proposition 2009/10:70 anförde utskottet bl.a. följande om förslag 2 till lag om ändring i brottsbalken (bet. 2009/10:KU34 s. 12):

Regeringen har anført att den som skildrar en underårig person oftast kommer i personlig kontakt med den underårige och därmed har möjlighet att göra en bedömning av den underåriges ålder. Utskottet delar regeringens bedömning och tillstyrker förslaget i denna del.

Enligt utskottets mening hade dock regeringens förslag 2 till lag om ändring i brottsbalken ett sådant samband med de föreslagna grundlagsändringarna att det borde antas först i samband med att riksdagen slutligt antar förslagen till grundlagsändringar. Utskottet föreslog därför att behandlingen i denna del skulle skjutas upp till riksmötet 2010/11.

Utskottet vidhåller sin bedömning och tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Vilande förslag

Riksdagen beslutade den 20 maj 2010 (bet. 2009/10:KU34, prot. 2009/10:122) att som vilande anta de förslag till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen och lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen som lagts fram i regeringens proposition 2009/10:70 Barnpornografibrottet.

Propositionen

Proposition 2009/10:70 Barnpornografibrottet:

2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken.

BILAGA 2

Vilande lagförslag

3 Förslag till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 10 § tryckfrihetsförordningen¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna förordning är inte tillämplig på *skildring av barn i pornografisk bild*.

1 kap.
10 §

Denna förordning är inte tillämplig på *pornografiska bilder av personer vars pubertetsutveckling inte är fullbordad eller som är under arton år*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

¹ Tryckfrihetsförordningen omtryckt 2002:908.

4 Förslag till lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 13 § yttrandefrihetsgrundlagen¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

13 §

Grundlagen är inte tillämplig på skildring av barn i pornografisk bild.

Grundlagen är inte tillämplig på pornografiska bilder av personer vars pubertetsutveckling inte är fullbordad eller som är under arton år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

¹ Yttrandefrihetsgrundlagen omtryckt 2002:909.

BILAGA 3

Regeringens lagförslag

2 Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att 16 kap. 10 a § brottsbalken ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt avsnitt 2.1

Föreslagen lydelse

16 kap.
10 a §

Den som

1. skildrar barn i pornografisk bild,
2. sprider, överlåter, upplåter, förevisar eller på annat sätt gör en sådan bild av barn tillgänglig för någon annan,
3. förvärvar eller bjuder ut en sådan bild av barn,
4. förmedlar kontakter mellan köpare och säljare av sådana bilder av barn eller vidtar någon annan liknande åtgärd som syftar till att främja handel med sådana bilder, eller
5. innehar en sådan bild av barn eller betraktar en sådan bild som han eller hon berett sig tillgång till

döms för *barnpornografibrott* till fängelse i högst två år.

Är ett brott som avses i första stycket ringa, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Med barn avses en person vars pubertetsutveckling inte är fullbordad eller som, *när det framgår av bilden och omständigheterna kring den*, är under 18 år.

Med barn avses en person vars pubertetsutveckling inte är fullbordad eller som är under arton år. *Är pubertetsutvecklingen fullbordad, ska ansvar för gärning enligt första stycket 2–5 dömas ut bara om det av bilden och omständigheterna kring den framgår att den avbildade personen är under arton år.*

Den som i yrkesmässig verksamhet eller annars i förvärvssyfte av oaktsamhet sprider en sådan bild som avses i första stycket, döms som sägs där eller i andra stycket.

Är brott som avses i första stycket att anse som grovt, döms för *grovt barnpornografibrott* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömande av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om det har begåtts yrkesmässigt eller i vinstsyfte, utgjort ett led i brottslig verksamhet som utövats systematiskt eller i större omfattning, avsett en särskilt stor mängd bilder eller avsett bilder där barnen är särskilt unga, utsätts för våld eller tvång eller utnyttjas på annat särskilt hänsynslöst sätt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.